

Sygnatura akt I C 512/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 stycznia 2019 r.

Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Monika Pietrzyk

Protokolant: Anna Lasko

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 stycznia 2019 r. w K.

sprawy z powództwa J. M.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o ustalenie i zapłatę

I ustala, że nie istnieje pomiędzy stronami postępowania stosunek zobowiązaniowy wynikający z aneksu do umowy abonenckiej nr (...)z dnia 19 grudnia 2016 r. polegający na obowiązku zapłaty przez powoda J. M. na rzecz strony pozwanej (...) S. A. z siedziba w W. kary za rozwiązanie umowy,

II oddala powództwo w pozostałym zakresie,

III znosi wzajemnie pomiędzy stronami koszty postępowania,

IV odstępuje od obciążania powoda J. M. kosztami postępowania wydatkowanymi tymczasowo ze środków budżetowych Skarbu Państwa.

Sygn. akt I C 512/17

UZASADNIENIE

Powód J. M. wniósł o anulowanie kary umownej nałożonej na niego przez stronę pozwaną (...) S.A. w W. w kwocie 496,64 zł za odstąpienie od umowy abonamentowej na odbiór telewizji, a także o zasądzenie od strony pozwanej zadośćuczynienia na rzecz powoda w kwocie 2 000 zł za wmanipulowanie powoda w umowę abonamentową. Powód wniósł o zasądzenie kosztów postępowania sądowego.

Uzasadniając żądanie powód podał, że został wmanipulowany w karę umowną w związku z odstąpieniem od umowy abonentowej. Powód wskazał, że manipulacja polegała na tym, że obiecano mu wiele korzyści pod warunkiem zawarcia umowy abonamentowej, przedstawiciel strony pozwanej przedłożył do podpisania umowę za 59 zł abonamentu miesięcznie, po 2 dniach dowiedział się, że nie ma zgody na sprzedaż ratalną telewizora. Powód podał, że zrezygnował z tak drogiego abonamentu i złożył wniosek o przejście na abonament płatny 19,99 zł miesięcznie. Po kilku dniach powód otrzymał odmowę w związku z czym zrezygnował z abonamentu całkowicie i zwrócił oddany sprzęt. Powód wskazał, że po miesiącu przysłano notę obciążeniową na 496,64 zł jako karę umowną za rozwiązanie umowy z czym powód się nie zgadza.

Strona pozwana (...) S.A. z siedzibą w W. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew strona pozwana podniosła, że żądania powoda są nieudowodnione i bezzasadne. Strona pozwana podała, że w dniu 15.12.2016 r. powód zawarł umowę abonencką, następnie w dniu 19.12.2016 r. dokonał zmiany warunków umowy przez aneks, zgodnie z którymi był zobowiązany do uiszczenia opłat abonamentowych w wysokości 69,99 zł miesięcznie, zaś w okresie promocyjnym – po 49,99 zł. W opinii strony pozwanej powód był świadomy, że nie przysługuje mu prawo do odstąpienia od umowy i aneksu bowiem te zostały zawarte stacjonarnie w autoryzowanym punkcie sprzedaży, a nadto wiedział, że wypowiedzenie umowy doprowadzi do obowiązku zwrotu ulgi. Strona pozwana podała, że warunkami skorzystania z promocyjnej sprzedaży ratalnej telewizorów było zawarcie umowy na usługę dostępu do internetu w abonencie co najmniej 59,99 zł oraz pozytywna ocena wiarygodności płatniczej, której powód nie przeszedł. Jak wskazała strona pozwana kara umowna została naliczona w związku z wypowiedzeniem przez powoda umowy. Zdaniem strony pozwanej roszczenie powoda o zapłatę jest nieudowodnione.

Po sprecyzowaniu, k. 120, powód wniósł o stwierdzenie braku istnienia obowiązku zapłaty kary umownej nałożonej przez stronę pozwaną w wysokości 496,64 zł.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 15.12.2016 r. w K. została zawarta umowa abonencka nr (...) pomiędzy (...) S.A. w W., a J. M. na następujących warunkach. Umowę zawarto na 24 okresy rozliczeniowe. Okres wypowiedzenia umowy wynosił 1 miesiąc na koniec okresu rozliczeniowego. Usługę telewizyjną świadczone w oparciu o warunki oferty – „telewizja satelitarna dla nowych klientów”. Wypowiedzenie umowy w okresie podstawowym pociągało za sobą obowiązek zwrotu ulgi, którą oszacowano na 637,98 zł. Wartość ulgi miała być pomniejszana o proporcjonalną jej wartość za okres od dnia zawarcia umowy do dnia jej rozwiązania. Abonent mógł dokonać zmiany warunków umowy poprzez zawarcie aneksu do umowy.

Dowody: umowa abonencka nr (...) wraz z warunkami umowy k.33-37, protokół odbioru sprzętu k.38, oświadczenie k.39, regulamin świadczenia usług k.40-53, warunki oferty k.54-58, cennik k.59-60, regulamin k.61-66

W dniu 19.12.2016 r. w K. strony zawarły aneks do umowy abonenckiej nr (...) -624-893-608, według którego umowa wiązała przez 29 okresów rozliczeniowych, jej wypowiedzenie było możliwe w ciągu 1 miesiąca na koniec okresu rozliczeniowego. Usługę telewizyjną świadczone w oparciu o warunki oferty – „telewizja satelitarna dla stałych abonentów”. Okres promocyjny obejmujący obniżoną opłatę abonamentową w kwocie 49,90 zł obowiązywał przez 4 okresy rozliczeniowe, po tym czasie opłata za abonament wynosiła 69,99 zł. Wysokość ulgi określono na 515,36 zł. Według § 4 pkt. 2 aneksu (...) zobowiązał się rozpocząć świadczenie usług w zmienionym zakresie od pierwszego dnia najbliższego okresu rozliczeniowego określonego w umowie, następującego po dniu zawarcia aneksu. Dalej w § 4 pkt.7 aneksu przewidziano, że roszczenie z tytułu zwrotu ulgi nie przysługuje (...) w przypadku rozwiązania przez abonenta umowy przed rozpoczęciem świadczenia usług, chyba że przedmiotem ulgi jest telekomunikacyjne urządzenie końcowe.

Dowody: aneks do umowy abonenckiej nr (...), warunki oferty „telewizja satelitarna dla stałych abonentów” k.72-76.

W tym samym dniu J. M. zgłosił Cyfrowemu P. wniosek o anulowanie aneksu do umowy oraz powrót do warunków umowy z dnia 15.12.2016 r. W dniu 28.12.2016 r. zgłosił stronie pozwanej rezygnację z usług z uwagi na nie wyrażenie zgody na zmianę abonamentu.

Dowody: zgłoszenie z 19.12.2016 r. k. 97, rezygnacja k. 99, zgłoszenie z 28.12.2016 r. k. 98.

Strona pozwana obciążyła J. M. karą pieniężną za rozwiązanie umowy w kwocie 496,64 zł.

Dowód: nota obciążeniowa k. 4.

Sąd zważył co następuje:

Stan faktyczny sprawy został ustalony w oparciu o przedłożone do akt spraw dowody z dokumentów, w szczególności o treść umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych z 15.12.2016 r., aneksu do tej umowy z 19.12.2016 r., pisemnej rezygnacji ze świadczenia usługi oraz noty obciążeniowej. Autentyczność wymienionych dokumentów nie była przez strony kwestionowana i nie budziła wątpliwości.

Powód w pierwszej kolejności dochodził ustalenia nieistnienia stosunku prawnego zobowiązaniowego w postaci obowiązku zapłaty kary umownej. Zgodnie z przepisem art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Zgodnie z dyspozycją art. 189 k.p.c., powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Jest to przesłanka merytoryczna powództwa o ustalenie i jej brak skutkuje oddaleniem powództwa.

Interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. jest kategorią obiektywną, wobec czego jest to rzeczywiście istniejąca, a nie tylko w subiektywnym odczuciu strony, potrzeba prawna uzyskania wyroku odpowiedniej treści. Występuje ona wówczas, gdy zaistniała sytuacja rzeczywistego naruszenia bądź zagrożenia naruszenia określonej sfery prawnej. Wobec czego, interes prawny występuje wtedy, gdy sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, zapobiegając powstaniu sporu w przyszłości lub kończąc spór istniejący. W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz doktrynie przyjmuje się, że interes prawny nie zachodzi z reguły, gdy zainteresowany może na innej drodze osiągnąć w pełni ochronę swoich praw (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 6 czerwca 1997 r., II CKN 201/97, M. Praw. 1998/2/3, z dnia 21 stycznia 1998 r., II CKN 572/97, z dnia 5 października 2000 r., II CKN 750/99, z dnia 29 marca 2001 r., I PKN 333/00, OSNP2003/1/12; z dnia 22 listopada 2002 r., IV CKN 1519/00 z dnia 4 stycznia 2008 r., III CSK 204/07). Nadto interes prawny powinien istnieć w chwili wytoczenia powództwa, jednak – poprzez art. 316 § 1 k.p.c. - jego ostateczna ocena następuje z chwilą zamknięcia rozprawy (zob. wyrok SN z dnia 7.12.2012 r., II CSK 143/12 – Legalis).

W niniejszej sprawie z treści przedłożonych dokumentów wynika, że powód nie spłacił jeszcze kwoty z kwestionowanej noty obciążeniowej. Ma on zatem interes prawny w ustaleniu na przyszłość istnienia między stronami stosunku zobowiązaniowego wynikającego z aneksu do umowy.

Jak już zostało wskazane powództwo o ustalenie może zostać uwzględnione gdy zostaną spełnione dwie przesłanki merytoryczne: interes prawny decydujący o dopuszczalności badania oraz ustalanie prawdziwości twierdzeń powoda warunkujących skuteczność powództwa i wykazanie prawdziwości twierdzeń powoda.

(...)obciążył J. M. obowiązkiem zapłaty kary za rozwiązanie umowy, wynikającej z aneksu do umowy abonenckiej. Według przepisu art. 57 ust. 6 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne w przypadku zawarcia umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych, w tym o zapewnienie przyłączenia do publicznej sieci telekomunikacyjnej, związanego z ulgą przyznaną abonentowi, wysokość roszczenia z tytułu jednostronnego rozwiązania umowy przez abonenta lub przez dostawcę usług z winy abonenta przed upływem terminu, na jaki umowa została zawarta, nie może przekroczyć wartości ulgi przyznanej abonentowi pomniejszonej o proporcjonalną jej wartość za okres od dnia zawarcia umowy do dnia jej rozwiązania. Roszczenie nie przysługuje w przypadku rozwiązania przez konsumenta umowy przed rozpoczęciem świadczenia usług, chyba że przedmiotem ulgi jest telekomunikacyjne urządzenie końcowe. Aneks do umowy w § 2 pkt 4 wskazywał, że abonentowi przyznano ulgę w kwocie 515,36 zł.

W ocenie sądu strona pozwana bezpodstawnie dokonała naliczenia kary umownej. Otóż, zgodnie z warunkami umowy (...)zobowiązał się rozpocząć świadczeniu usług w zmienionym zakresie od pierwszego dnia najbliższego okresu rozliczeniowego określonego w umowie następującego po dniu zawarcia aneksu (§ 4 pkt 2 aneksu k. 68). Skoro umowa pierwotna została zawarta na 24 okresy rozliczeniowe, a harmonogram opłat obejmował okres od 15.12.2016 r. do 15.12.2018 r. to należy uznać, że najbliższy okres rozliczeniowy rozpoczynał się w dniu 15.01.2017 r. Począwszy od tej daty J. M. zobowiązany był do wniesienia miesięcznej opłaty (zob. tabela § 3 aneksu, k. 68). (...)zatem, zgodnie z zapisem § 4 pkt 2 aneksu, zobowiązał się rozpocząć świadczenie usług w zmienionym zakresie od 15.01.2017 r. W tych

warunkach możliwość żądania zwrotu przyznanej abonentowi ulgi została wyłączona przez § 4 pkt 7 aneksu (k.69-70), który w zdaniu 2 wprost stanowi, że roszczenie nie przysługuje (...)w przypadku rozwiązania przez abonenta umowy przed rozpoczęciem świadczenia usług, chyba że przedmiotem ulgi jest telekomunikacyjne urządzenie końcowe. Niewątpliwie jest, że J. M. złożył wypowiedzenie umowy w dniu 28.12.2016 r. (zob. rezygnacja k. 99). Skoro zatem J. M. rozwiązał umowę (w dniu 28.12.2016 r.) przed rozpoczęciem świadczenia usług (dzień 15.01.2017 r.) to żądanie zapłaty kary umownej jest bezzasadne, co wprost wynika z § 4 pkt 7 aneksu. Należy przy tym zaznaczyć, że z przedłożonych dokumentów nie wynika, żeby przedmiotem ulgi było telekomunikacyjne urządzenie końcowe.

Dodatkowo należy wskazać, że strona pozwana nie kwestionowała, że należność wynikająca z noty obciążeniowej stanowi karę umowną. W myśl przepisu art. 483 § 1 k.c. można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy (kara umowna). Kategoryczne brzmienie art. 483 § 1 prowadzi do wniosku, że przepis ten w omawianym zakresie ma charakter *iuris cogentis*, co oznacza niedopuszczalność zastrzeżenia kary umownej co do zobowiązania pieniężnego (zob. Gudowski Jacek (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania. Część ogólna, wyd. II, Opublikowano: WKP 2018, LEX). Według poglądu dominującego w orzecznictwie kara umowna może zostać zastrzeżona wyłącznie w odniesieniu do zobowiązania niepieniężnego (por. uzasadnienie uchwały SN z dnia 26 września 1969 r., III CZP 8/69, OSNCP 1970, nr 6, poz. 97, z omówieniem A. Szpunara i W. Wanatowskiej, Przegląd orzecznictwa, NP 1970, nr 12, s. 1819, oraz M. Gersdorfa i M. Piekarskiego, Przegląd orzecznictwa, NP 1971, nr 10, s. 1520, i NP 1970, nr 11, s. 1646, oraz uchwały składu siedmiu sędziów SN z dnia 15 maja 1976 r., III CZP 2/76, OSNCP 1977, nr 4, poz. 60, a także uzasadnienie uchwały TK z dnia 13 października 1993 r., W 6/92, OTK 1993, nr 2, poz. 50). Ze względu na to, że umowa między stronami miała charakter świadczenia pieniężnego nałożenie przez (...)kary umownej było w świetle podanej regulacji niedopuszczalne.

Zważywszy powyższe należało na podstawie przepisu art. 189 k.p.c. ustalić, że nie istnieje pomiędzy stronami postępowania obowiązek zobowiązaniowy wynikający z aneksu do umowy abonenckiej nr (...)z dnia 19 grudnia 2016 r. polegający na obowiązku zapłaty przez powoda J. M. na rzecz strony pozwanej (...) S.A. z siedzibą w W. kary za rozwiązanie umowy.

Odnosnie żądania J. M. o zasądzenie kwoty 2 000 zł tytułem zadośćuczynienia, należy stwierdzić, że roszczenie to jako niezasadne podlegało oddaleniu. Powód podał, że „wmanipulowanie go w umowę” naruszyło jego dobra osobiste (k.123). Przepis art. 24 § 1 k.c. stanowi, że ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Analiza zebranego materiału dowodowego wskazuje, że nie sposób przypisać (...)zarzutu bezprawności działania. Strony stosunków cywilnoprawnych działają w obrocie prawnym na równych prawach. Samo niezadowolenie powoda z wyboru kontrahenta czy subiektywne odczucie, że został pokrzywdzony poprzez niedojście do zawarcia umowy o sprzedaży ratalnej telewizora, nie mogły same w sobie stanowić podstawy do stwierdzenia, że doszło do naruszenia jego dóbr osobistych, a (...)działał wobec niego bezprawnie. Powód nie poparł swoich twierdzeń żadnym wiarygodnym dowodem, dlatego jego żądania nie mogły zasługiwać na uwzględnienie. Z tych przyczyn należało oddalić powództwo J. M. w pozostałym zakresie, o czym orzeczono w punkcie II sentencji wyroku.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie przepisu art. 100 zd. 1 k.p.c., który stanowi że w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Decyzja o tym, czy winny być one wzajemnie zniesione czy stosunkowo rozdzielone uwzględnia przesłanki słuszności. Wzajemne zniesienie kosztów procesu między stronami jest słuszne wówczas, gdy obie strony są w takim samym lub zbliżonym stopniu przegrywającym i wygrywającym. Wprawdzie powód przegrał sprawę w zakresie zadośćuczynienia, jednakże należy stwierdzić, że gdyby strona pozwana bezzasadnie nie obciążyla J. M. obowiązkiem zapłaty kary, to prawdopodobnie

powód nie zainicjowałby niniejszego sporu. Oceniono zatem, że strony w równym stopniu zarówno wygrały jak i przegrały proces.

Na podstawie przepisu art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych odstąpiono od obciążania powoda kosztami postępowania wydatkowanymi tymczasowo ze środków budżetowych Skarbu Państwa w zakresie części nieuiszczonej opłaty sądowej.